

Izвлеčki iz sodbe ljudskega sodišča/Volksgerichtshof nad obtoženimi iz Sel, Obirskega, Železne Kaple in Borovelj (9.4.1943)

»Im Namen des Deutschen Volkes

Thomas Olip, Jakob Orasche, Johann Doujak, Franz Gregoritsch, Franz Pristovnik, Florian Kelich, Bartholomäus Orasche, Johann Orasche, Ulrich Kelich, Franz Weinzierl, Georg Pasterk, Michael Schupanz und Maria Olip haben im Kriege im deutschen Kärntnergau terroristischen kommunistisch eingestellten bewaffneten Banden angehört, die die deutsche und überhaupt die reichstreue Bevölkerung terrorisierten, Deutsche ermordeten und Gehöfte plünderten, und Teile des Reiches von ihm losreißen wollten. Sie haben damit im Kriege den Feind des Reiches begünstigt und werden deshalb mit dem

T o d e

bestraft. Sie sind für immer ehrlos.«

Utemeljivte za selske žrtve:

Tomaž Olip

»Thomas Olip [Tomaž Olip] stand auf Posten und fühlte sich dort, wie er in einem Tagebuch, das er über alle seine Erlebnisse führte, schrieb, „sehr glücklich“ !!!!«

Franc Pristovnik

»Als dann der Winter 1941/42 anbrach, nahm Franz Pristovnik [Franc Pristovnik] sie heimlich in die Wirtschaftsgebäude seines Elternhofes auf, wo sie, von ihm gepflegt, versteckt den Winter zubrachten.«

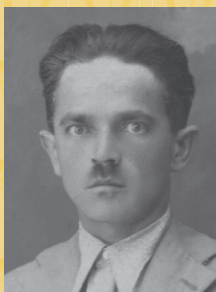
13 dne 29. aprila 1943 na Dunaju obglavljenih

Franc Gregorič
vlg. Sp.Hlipovčnik,
*4.10.1901,
Sele-Cerkev/
Zell-Pfarre

Micka Olip
roj. Županc,
*29.3.1913,
Obirsko/Ebriach

Nuža Oraže
vlg. Ožbavt,
*12.8.1902,
Sele-Cerkev/
Zell-Pfarre

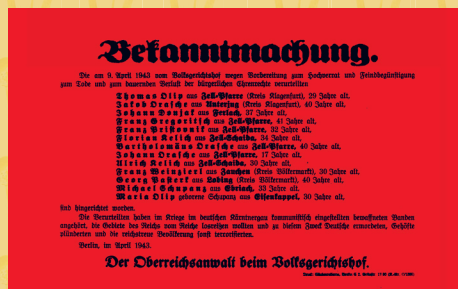
Jurij Pasterk
vlg. Tavčman
*12.4.1903,
Lobnik/Lobnig

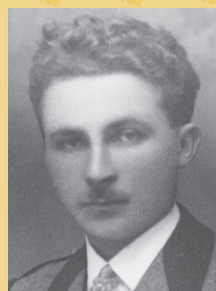
Jaka Oraže
vlg. Sp. Jug,
*12.8.1902,
Sele-Cerkev/
Zell-Pfarre

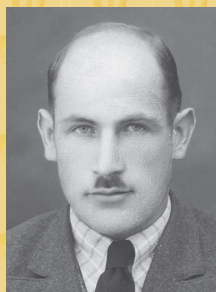
Tomaž Olip
vlg. Ogradnik
*17.12.1913,
Sele-Cerkev/
Zell-Pfarre

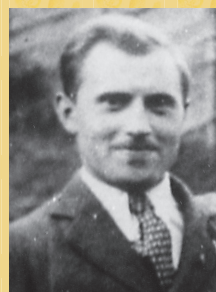
Hanzi Oraže
vlg. Ožbavt,
*12.5.1925,
Sele-Cerkev/
Zell-Pfarre

Florijan Kelih
vlg. Meležnik,
*30.4.1908,
Sele-Šajda/
Zell-Schaida

Franc Pristovnik
vlg. Hus,
*30.7.1910
Sele-Cerkev/
Zell-Pfarre

Franc Weinzierl
*19.9.1912,
Suha pri Rebrci/
Zauchen

Ivan Dovjak
*23.12.1905,
Borovlje/Ferlach

Miha Županc
*31.8.1909,
Obirsko/Ebriach

Jaka Oraže

»Er war nach den Aussagen der anderen Beteiligten auch so eng dabei, dass er den Austausch der Stoffe und der Munition gesehen hat. «

Ivan Dovjak

»Doujak [Ivan Dovjak] brachte damit den Deserteuren und Banditen etwa 50 Schuss Schrotmunition, 130 Schuss Pistolen- und Revolvermunition, 60 Schuss Italienische und 140 Schuss Österreichische Gewehrmunition und dazu ein Gewehr und eine Pistole.«

Franc Gregorič

»Aber er unternahm nichts gegen den Bunkerbau oder gar gegen die Deserteure, verpflegte sie viel mehr ab und zu.«

Nuža Oraže

»Auch hat er ihnen mehrmals zu essen gegeben und sie einmal in ihren Bunkern am Setitsche besucht. «

Florijan Kelih

»Er erlaubte ihm, bei ihm im Heu zu nächtigen und verpflegte ihn hin und wieder. «

Urh Kelih

»Das Letzte gilt auch für Ulrich Kelich. Auch er kannte die Deserteure wie übrigens auch alle anderen Angeklagten und wusste, dass sie desertiert waren.«

Hanzi Oraže

»Sie unterhielten sich darüber, dass der Krieg nun bald für Deutschlands Feinde siegreich zu Ende gehe!!! und baten ihn, ihnen am nächsten Tage Wein und Bier in ihren Setitsche-Bunker zu bringen. «

Pobuda: „Bunker-Hlipovčnik“

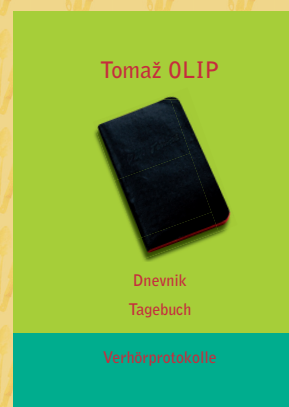
(Hanzi Čertov, Brigitte Entner, Peter Gstettner, Janko Merkač, Miha Zablatnik, Pavle Zablatnik)

Sele-Cerkev 34/Zell-Pfarre 34, 9170 Sele/Zell
Prijave in informacije: Čertov 04227 7304 ali
0664 41 433 41

Načrtovana spominska pot

Bunker v Hlipovčnikovem jarku je začetek spominske poti. V sodelovanju z umetniki in umetnicami bo v spomin žrtvam nacističnega nasilja oblikovanih 14 postaj, na 2 km dolgi poti do vaškega središča v Selah. Predvideno je, da se načrt izvede do 2018.

Izdajatelj: Hanzi Čertov
in KPD Planina Sele,
Celovec 2013, Kitab
ISBN 978-3-902878-22-9

Impressum: Katoliško prosvetno društvo Planina v Selah,
9170 Sele/Zell • Sestavila: Brigitte Entner, SZI/SWI • Prevedel: Janko Merkač • Oblikoval in fotografiral: Hanzi Čertov
• Tisk: Würcher Media •

Olip Tomaz

Tomaz Olip 1940

Delal skrivališče, bil sem dobre volje. Jaka, Fela sta bila tu. Zvečer sem šel pozno spat. (1.6.1942)

Kaj vse človek doživi. (10.6.1942)

Videl mnogo kolegov in bil srečen. (17.7.1942)

Bil sem zelo potr, veliko sem mislil na mojo mater in na svobodo. (22.8.1942)

4 leta so minila, odkar sem zapustil rojstni kraj. (16.9.1942)

Počutil sem se kot ptič v kletki, ki se ne more premakniti. (18.10.1942)

Opravili smo molitev za umrle. (1.11.1942)

Zunaj hladno jesensko vreme, sem v stanju kot da bi bil živ pokopan. Nikjer svobode zame. (20.11.1942)

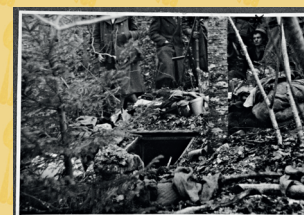
Vstal ob štirih, skuhal malo kave, bil sam, veliko premišljeval, bil bolan. (1.12.1942)

Olip Tomaz

Tomaz Olip 1942

Izkopavanje in rekonstrukcija bunkerja pod Hlipovčnikom

1.12.1942 izdan in odkrit je ta bunker centralni kraj zasledovanja upornikov v Selah.

Vigredi 2012 je začela družina Čertov - po domače Hlipovčnik, s pomočjo prijateljev izkopavati nekdanje skrivališče in ga rekonstruirala.

1. decembra 1942 je v Hlipovčnikovem jarku Gestapo aretirala deserterja Tomaža Olipa in Jaka Oražeja – zatem ko je bilo skrivališče izdano. Ko je Gestapo preiskovala dva krat šest metrov veliko skrivališče, je našla dnevnik Tomaža Olipa.

Sledilo je več aretacij. Od srede novembra 1942 do začetka februarja 1943 je bilo aretiranih približno 200 moških in žensk, med njimi tudi vrsta prisilnih delavcev – Poljakov. 134 Slovencev je bilo ovadenih. Sledilo je več procesov. Pri 23 osebah ni bilo dovolj dokazov za obtožbo. Gestapo jih je poslala v različna koncentracijska taborišča.

Roland Freisler je vodil glavno obravnavo začetka aprila 1943 in je obsodil 12 moških in eno žensko na smrt. 29. aprila 1943 so bili v dunajskem deželnem sodišču obglavljeni.

Od skupno 134 obtoženih oseb jih je najmanj 38 zaradi preganjanja izgubilo življenje. Neznano je število žrtev med aretiranimi Poljaki.

Pri izkopavanju najdeni predmeti

